JRGBS ISSN: 2465-4094
วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์
Journal of Rangsit Graduate Studies in Business and Social Sciences

เศรษฐกิจใต้ดิน: รถหลุดจำนำ

The Underground Economy: Foreclosed car

อิทธิ เนื่องนุ้ย [1] และ ศรัณย์ ธิติลักษณ์[2]

10.14456/jrgbsrangsit.2019.28

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการเศรษฐกิจใต้ดิน กรณีรถหลุดจำนำ 2) เพื่อประมาณการขนาดธุรกรรมของธุรกิจรถหลุดจำนำ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อผู้เกี่ยวข้องในกรณีรถหลุดจำนำ การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Random) เลือกเฉพาะผู้ที่ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ ซึ่งเป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรงไม่ขึ้นกับสัดส่วนจำนวนประชากร จากการคัดเลือกได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพขายรถหลุดจำนำ ลูกค้าผู้ใช้บริการจำนำรถ นักกฎหมายผู้ที่มีประสบการณ์กับรถหลุดจำนำ และนักวิชาการด้านเศรษฐกิจใต้ดิน ที่ยินดีให้ข้อมูล และการศึกษาเอกสารผู้วิจัยศึกษาจากกฎหมายเกี่ยวกับการความผิดการจำนำรถ การขายรถหลุดจำนำ การซื้อรถหลุดจำนำ ผลการวิจัยพบว่า เศรษฐกิจใต้ดินกรณีที่ศึกษานี้เป็นเศรษฐกิจใต้ดินแบบผิดกฎหมาย ดำเนินการกันเป็นกระบวนการและมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล โดยการค้ารถหลุดจำนำ ที่พบมี 3 รูปแบบ คือ (1) การขายรถหลุดจำนำในประเทศ (2) การขายออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (3) การแยกชิ้นส่วนเป็นอะไหล่เพื่อจำหน่าย มีการทำธุรกรรมทางธุรกิจเป็นกระบวนการตั้งแต่การจำนำรถ การรับจำนำรถ การจำหน่ายรถหลุดจำนำ จนถึงแยกชิ้นส่วนรถยนต์ โดยการประมาณการขนาดธุรกรรมของธุรกิจรถหลุดจำนำขั้นต่ำ มีมูลค่าธุรกิจประมาณ 5,400,000,000 บาท

ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ (1) ควรให้บริษัทสินเชื่อตรวจสอบผู้ขอสินเชื่อรถอย่างเข้มงวด (2) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาตรวจสอบข้อมูลด้านการเงินของผู้ขอสินเชื่อรถจากบริษัทไฟแนนซ์ (3) เพิ่มมาตรการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐในด้านเอกสารการครอบครองรถยนต์โดยการเชื่อมข้อมูลเป็นฐานเดียวกัน และ (4) เพิ่มมาตรการเฝ้าระวังธุรกิจจำนำรถหรือรถหลุดจำนำในสื่ออินเตอร์เน็ต

คำสำคัญ: เศรษฐกิจใต้ดิน, จำนำรถ, รถหลุดจำนำ, ธุรกิจรถหลุดจำนำ

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต
[2] อาจารย์ประจำ สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the underground economy model and process under a case study of foreclosed cars, 2) to estimate the transaction size of foreclosed /repossessed car trading business, and 3) to suggest the solutions for related people in a case of foreclosed cars. This study was a qualitative research. Data were collected from key informants. The sample was selected by a purposive sampling. Only key informants were selected to meet the research objectives without the consideration of the proportion of population. From the selection, the number of key informants was 12 individuals, consisting of foreclosed car traders, customers, professional lawyers with prior experience, and underground economy scholars that gave their consent to provide information. The researcher studied related documents and laws on the vehicle pledge and related trading. The results of this study showed that the business under this case study was considered as illegal underground economy and operated by connecting groups and influential people. Three types of foreclosed car trading were found, including (1) domestic trading, (2) trading to neighboring countries, (3) trading separated automotive parts. Business transactions were wrongly conducted from car pledge, car pledge receiving, selling, and part separation. Minimum business values were approximately 5,400,000,000 baht.

The findings of this study could suggest that (1) credit companies should strictly inspect the loan applicant, (2) Technology should be applied to strictly inspect financial information of the applicant from finance companies, (3) More strict inspection measures of police officers and government officers should be enforced in terms of vehicle possession documents by linking with the same database, and (4) More strict measures should be enforced for monitoring car pledge business or foreclosed car trading business via the Internet.

Key words: Underground Economy, Car Pledge, Foreclosed Cars, Foreclosed Car Trading Business

1. บทนำ

เศรษฐกิจใต้ดิน หรือเศรษฐกิจนอกระบบ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป ซึ่งเป็นกิจกรรมหรือธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับเศรษฐกิจ แต่ไม่ได้ลงบันทึกรายการอยู่ในบัญชีประชาชาติ กิจกรรมต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจแบบนี้ถือได้ว่ามีขนาดของเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ หรือใหญ่กว่าเศรษฐกิจที่เป็นทางการ ทั้งนี้นักวิชาการด้านเศรษฐกิจใต้ดินนิยมแบ่งเศรษฐกิจใต้ดินออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ถูกกฎหมาย และที่ผิดกฎหมาย การทำความเข้าใจถึงเศรษฐกิจใต้ดินจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจที่แท้จริงเพราะจะทำให้ทราบขนาดมูลค่าของเศรษฐกิจทั้งระบบของประเทศได้ชัดเจนมากขึ้น

จากการประมาณการขนาดของเศรษฐกิจใต้ดินใน 158 ประเทศทั่วโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2558 พบว่าค่าเฉลี่ยของเศรษฐกิจใต้ดินทั่วโลกอยู่ที่ร้อยละ 31.9 โดยประเทศที่มีร้อยละของเศรษฐกิจใต้ดินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ที่มีขนาดใหญ่ได้แก่ประเทศ ซิมบับเว ร้อยละ 60.6 และประเทศโบลิเวียร้อยละ 62.3 ตามลำดับ (Leandro Medina and Friedrich Schneider, 2018)

สำหรับเศรษฐกิจใต้ดินในประเทศไทยจากการสำรวจของ International Monetary Fund (IMF) ถือได้ว่ามีขนาดค่อนข้างใหญ่ กว้างขวางและครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลากหลายประเภท ทั้งกิจการที่ถูกกฎหมายและกิจการที่กฎหมายไม่อนุญาตให้ดำเนินการ โดยประมาณการเศรษฐกิจใต้ดินของไทยจาก Medina and Schneider (2018) พบว่า มูลค่าเฉลี่ยตลอดช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2558 อยู่ที่ร้อยละ 50.3 ซึ่งปีที่มีเศรษฐกิจใต้ดินน้อยที่สุด ได้แก่ ปี พ.ศ. 2558 (ร้อยละ 43.12) และมากที่สุด ได้แก่ ปี พ.ศ. 2542 (ร้อยละ 56.64) ในช่วงระยะเวลาศึกษา (Leandro Medina and Friedrich Schneider, 2018)

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าในปัจจุบันไทยเกิดปัญหาสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องด้วยปัจจัยหลายๆอย่าง ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจที่หดตัว ปัญหาทางการเมืองที่ยังยืดเยื้อ ปัญหาการใช้จ่ายของภาครัฐและเอกชนที่ชะลอรอการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของโลก อัตราเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค อาทิ ข้าวของเครื่องใช้ ราคาแก๊ส ราคาน้ำมัน ล้วนมีแนวโน้มปรับขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น หลายองค์กรหลายบริษัทและหลายธุรกิจพาที่ประสบปัญหาต่างก็ล้มละลายและปิดตัวลง หรือพากันย้ายออกไปตั้งโรงงานที่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีอัตราค่าแรงและต้นทุนที่ถูกกว่า ส่งผลกระทบต่อภาครัวเรือนที่บางรายถึงกับต้องตกงานหรือถูกให้ออกจากงานหรือถูกลอยแพจากสภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ทำให้ประชาชนขาดรายได้จนไม่มีเงินใช้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และประสบปัญหาเงินขาดมือขาดสภาพคล่องในเศรษฐกิจครัวเรือนที่เป็นระดับพื้นฐานที่สุดของระบบ ผลกระทบที่ตามมาคือ เงินหมุนเวียนในระบบไม่เพียงพอ ประชาชนกลายเป็นหนี้ครัวเรือนและบุคคลมากขึ้น สะท้อนจากข้อมูลภาระหนี้ครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2558 หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น 10% ต่อปี โดยสูงสุดในไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2558 ที่ระดับ 80.8% ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) ในปี พ.ศ. 2559-2560 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีลดลง ไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2560 ที่ระดับ 77.3%ในไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2560 ขยับขึ้นมาอีกครั้งเป็น 77.5% ของจีดีพีคิดเป็นมูลค่าอยู่ที่ 11.97 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.93 แสนล้านบาทจากปี พ.ศ. 2559 และในปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2559 มีผู้ว่างงาน 0.8% แต่ในปัจจุบันเพิ่มเป็น 1.3% หรือมีผู้ว่างงานประมาณ เกือบ 500,000 คน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

จากสภาวะหนี้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นประชาชนต้องหาทางออกโดยการนำของมีค่า เช่น ทองคำ เครื่องประดับ เครื่องใช้ไฟฟ้า รถ และอื่นๆ ออกมาขายหรือจำนำ หลายคนหรือหลายครอบครัวไม่เคยเข้าโรงจำนำเลย

ก็จำต้องเข้าโรงจำนำ เนื่องจากต้องการเงินด่วนออกมาใช้จ่ายให้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งนี้หากเลือกวิธีการที่จะขายสิ้นค้าออกไปเลย สิ้นค้าหรือทรัพย์สินที่ใช้แล้ว เมื่อขายต่อจะได้เงินน้อย หรืออาจเสียดายสินค้าหรือทรัพย์สินนั้น และหากผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินคิดว่าน่าจะหาเงินมาชำระได้ทันกับเวลากำหนดชำระคืน บุคคลจำนวนมากจึงเลือกวิธีการจำนำแทนการขายขาดออกไป ด้วยเหตุนี้การจำนำจึงเป็นหนึ่งในทางเลือกที่ประชาชนในประเทศเลือกใช้บริการมากเมื่อบุคคลไม่มีเงินหรือเงินขาดมือ กรณีของการจำนำทรัพย์สินของบุคคลจึงมักเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้สูง (ขึ้นอยู่กับประเภททรัพย์สิน) ซึ่งรถยนต์ก็ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่มีมูลค่าสูง มีสภาพคล่องในตัวเองจากมูลค่าของรถยนต์ และยังเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเมื่อใช้เป็นสิ่งทดแทนหรือใช้เพื่อการค้ำประกันเงินกู้ยืม

ดังนี้แล้ว หากเรามองว่ารถยนต์เป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง กรณีของการจำนำรถยนต์จึงเปรียบเสมือนเป็นรูปแบบธุรกรรมของการกู้ยืมเงินอย่างหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการทำธุรกิจอันเกี่ยวข้องกับการจำนำรถทรัพย์สิน โดยมีทั้งรูปแบบการจำนำรถยนต์กับสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นการจำนำทะเบียนรถ และรูปแบบการจำนำกับผู้รับจำนำโดยตรง ซึ่งทั้งสองกรณีดังกล่าวเป็นการใช้รถยนต์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทั้งนี้ปัจจุบันการจำนำรถในรูปแบบการใช้รถยนต์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันกลายเป็นวิธีการหมุนเงินที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากไม่ต้องมีเอกสารสำคัญที่วุ่นวายจำนวนมากเหมือนการกู้ยืมแบบอื่นที่ทำกับสถาบันการเงิน ทั้งง่ายและสะดวกต่อการได้เงินมาเพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของบุคคล อย่างไรก็ตาม ธุรกรรมในการดำเนินการจำนำรถยนต์ด้วยวิธีการดังกล่าวยังคงก็มีอีกด้านหนึ่งของธุรกิจการรับจำนำรถยนต์ที่นำไปสู่การเกิดเศรษฐกิจใต้ดินที่ผิดกฎหมายได้เช่นกัน

กล่าวได้ว่า ธุรกิจรถหลุดจำนำเป็นธุรกรรมทางธุรกิจประเภทหนึ่งที่พบเห็นได้ง่ายในโลกออนไลน์ที่ประกาศขายรถยนต์ ที่มีตรายี่ห้อรถยนต์ค่ายหรู ปีการใช้งานไม่มาก ในราคาถูก แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของการโอนทะเบียนรถยนต์เพื่อการครอบครองโดยไม่สามารถโอนหรือขายต่อไปได้เมื่อซื้อมาใช้งานแล้ว และต้องซื้อรถประเภทนี้ด้วยเงินสดเท่านั้น (ไม่มีการผ่อนหรือทำธุรกรรมการกู้ยืมแบบอื่นได้) ซึ่งข้อมูลเบื้องต้น ธุรกรรมประเภทนี้โดยทั่วไปเป็นการขายรถหลุดจำนำซึ่งรถยนต์ดังกล่าวเหล่านี้จำนวนมากจะเป็นรถที่ผู้นำมาจำนำเพื่อแลกกับเงินไปหมุนเวียนใช้จ่ายและไม่สามารถจ่ายค่างวดและดอกเบี้ยคืนได้ สินทรัพย์ซึ่งในที่นี้คือรถยนต์จึงถูกยึดเป็นของเจ้าของเงินผู้ให้กู้ ทั้งนี้รถยนต์บางคันยังมีภาระติดไฟแนนซ์อยู่ก็ตาม อย่างไรก็ดีเมื่อรถยนต์สามรถขายต่อออกไปให้กับผู้ซื้อรายอื่นแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ เช่น มีผลทำให้เกิดหนี้เสียในระบบองค์กร(บริษัทไฟแนนซ์รถยนต์) และเมื่อพิจารณาในด้านของกฎหมายก็จะทำให้เกิดการบิดเบือนข้อบังคับกฎหมายเพื่อการจำหน่ายรถยนต์เหล่านี้ ซึ่งข้อเท็จจริงตามกฎหมายแล้วรถยนต์เหล่านี้ยังไม่สามารถซื้อขายได้ เนื่องจากหลักฐานการครอบครองรถยังไม่สมบรูณ์และถือว่าเป็นการละเมิดข้อกฎหมาย ดังนั้นกรณีการซื้อ-ขายรถหลุดจำนำจึงถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจใต้ดินที่ผิดกฎหมาย ที่มีมูลค่าสูงและมีเงินหมุนเวียนหลายร้อยล้านบาทในแต่ละเดือน ซึ่งการเก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยจากโลกออนไลน์และแอปพลิเคชั่นที่สามารถติดต่อกับผู้จำหน่ายได้ พบว่าธุรกิจนี้มีผู้ดำเนินการในระบบธุรกิจนี้ไม่ต่ำกว่า 100 รายทั่วประเทศ ไม่นับรวมการขายและรับจำนำโดยตรง (แบบปากต่อปากหรือการค้ารถมือสองบางราย) กรณีศึกษารถหลุดจำนำนี้ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในมิติของการศึกษาระบบเศรษฐกิจนอกระบบในส่วนของประเภทเศรษฐกิจใต้ดินที่ผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแท้จริง จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกิจรถหลุดจำนำ เพื่อให้ได้รูปแบบและกระบวนการเศรษฐกิจใต้ดิน และเป็น

ข้อมูลหรือเป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดธุรกิจ รถหลุดจำนำเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการเศรษฐกิจใต้ดินกรณีรถหลุดจำนำ
2. เพื่อประมาณการขนาดเศรษฐกิจธุรกิจรถหลุดจำนำ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขธุรกิจรถหลุดจำนำ

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจใต้ดิน : รถหลุดจำนำ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Random) โดยทำการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ ซึ่งเป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรงไม่ขึ้นกับสัดส่วนจำนวนประชากร จากการคัดเลือกได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 คน และทำการศึกษาด้านเอกสารโดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร ข้อกฎหมายเกี่ยวกับการความผิดการจำนำรถ การขายรถหลุดจำนำ การซื้อรถหลุดจำนำ การลงพื้นที่เบื้องต้นสืบค้นและสำรวจประเด็นรถหลุดจำนำจากสื่อสิ่งพิมพ์ บทสัมภาษณ์ที่ปรากฏตามสื่อ เพื่อนำมาสร้างกรอบความคิดของการค้นคว้าศึกษา

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ของการวิจัยในครั้งนี้ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรงไม่ขึ้นกับสัดส่วนจำนวนประชากร เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Random) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นของการศึกษาเชิงลึกที่เน้นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังการศึกษาครั้งนี้คือ ศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจใต้ดิน กรณีรถหลุดจำนำ ทั้งนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่เลือกจะต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่อประเด็นที่ศึกษาและยินดีให้ข้อมูลประกอบด้วย

1) ผู้ประกอบอาชีพขายรถหลุดจำนำ
2) ลูกค้าผู้ใช้บริการจำนำรถหลุดจำนำ
3) นักกฎหมายผู้ที่มีประสบการณ์กับรถหลุดจำนำ
4) นักวิชาการด้านเศรษฐกิจใต้ดิน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์หลัก (Key-Informants) จำแนกตามกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องธุรกรรมของธุรกิจที่ศึกษา โดยมีการปกปิดและสงวนนามผู้เป็นแหล่งข้อมูล ใช้การบันทึกในกระดาษและไม่มีการบันทึกเทป และในส่วนของการศึกษาด้านเอกสาร ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับรถหลุดจำนำ ใช้การสืบค้นผ่านเอกสาร สื่อ สื่อสิ่งพิมพ์ และการสืบค้นผ่านเว็บไซต์ที่ปรากฏเป็นข้อมูลสาธารณะ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informants) เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการนัดสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล สัมภาษณ์ทีละคนและขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแนะนำผู้ให้ข้อมูลหลักต่อ หรือ เป็นการอ้างอิงต่อเนื่องปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique) เพื่อให้ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญขั้นต่ำครบตามวัตถุประสงค์ ในแต่ละกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาด้านเอกสาร ใช้วิธีกรเก็บรวบรวมข้อมูล โดยค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับรถหลุดจำนำ จากเอกสาร สื่อ สื่อสิ่งพิมพ์ และการสืบค้นผ่านเว็บไซต์ที่ปรากฏเป็นข้อมูลสาธารณะ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล และทำการสังเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจำนวน 2 ชุดในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบกัน กล่าวคือ ชุดข้อมูลแรก ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ทุกกลุ่ม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ และทำการสังเคราะห์ข้อมูลผ่านเทคนิคการถอดความบทสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการสื่อสาร หรือต้องการให้ความหมายในประเด็นที่ศึกษาจากการตอบการสัมภาษณ์ การใช้คำพูด และการสื่อสาร จากการตอบข้อสัมภาษณ์ตามกรอบการศึกษาทั้งในประเด็นหลักและประเด็นรอง โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทำการบันทึกมาทำการถอดรหัสคำ ความหมาย ตลอดจนการตีความหมายแฝงและความหมายโดยนัย เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปเป็นคำตอบของการศึกษา และชุดข้อมูลที่สอง ได้มาจากทำการสืบค้นการศึกษาด้านเอกสาร ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสอบทานความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสอดคล้องของคำตอบที่ได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ จากนั้นนำเอาข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลรวมกัน เพื่อตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจใต้ดิน: รถหลุดจำนำ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1. รูปแบบ และกระบวนการของธุรกรรม: รถหลุดจำนำ

4.1.1 ผลการศึกษา พบรูปแบบการจำหน่าย/ขายรถหลุดจำนำ 3 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1 การขายรถหลุดจำนำในประเทศ ซึ่งหมายถึง การขายรถหลุดจำนำภายในประเทศโดยการประกาศขายรถยนต์ผ่านสื่อออนไลน์ หรือบนอินเตอร์ ซึ่งมีการขายรถยนต์หลุดจำนำในราคาต่ำกว่าราคาตลาดทั้งในตลาดทั่วไป และตลาดเต้นรถมือสอง

รูปแบบที่ 2 การขายรถยนต์ออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน คือ การส่งรถยนต์ที่หลุดจำนำไปให้กับนายหน้าค้ารถยนต์ของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศไทย โดยการขับรถยนต์ไปจอดไว้ที่ชายแดนและจะมีผู้เป็นเครือข่ายมารับรถยนต์ไปยังต่างประเทศ

รูปแบบที่ 3 การแยกชิ้นส่วนรถยนต์ที่หลุดจำนำไปเป็นอะไหล่รถยนต์ ทั้งจำหน่ายชิ้นส่วนสำคัญแยกชิ้น และจำหน่ายเป็นชิ้นส่วนสำรองในรถยนต์หรู หรือเป็นอะไหล่รถแข่ง ทั้งนี้ในส่วนของตัวเล่มทะเบียนอาจจะนำไปขายหรือสวมสิทธิ์รถยนต์อื่นต่อไป

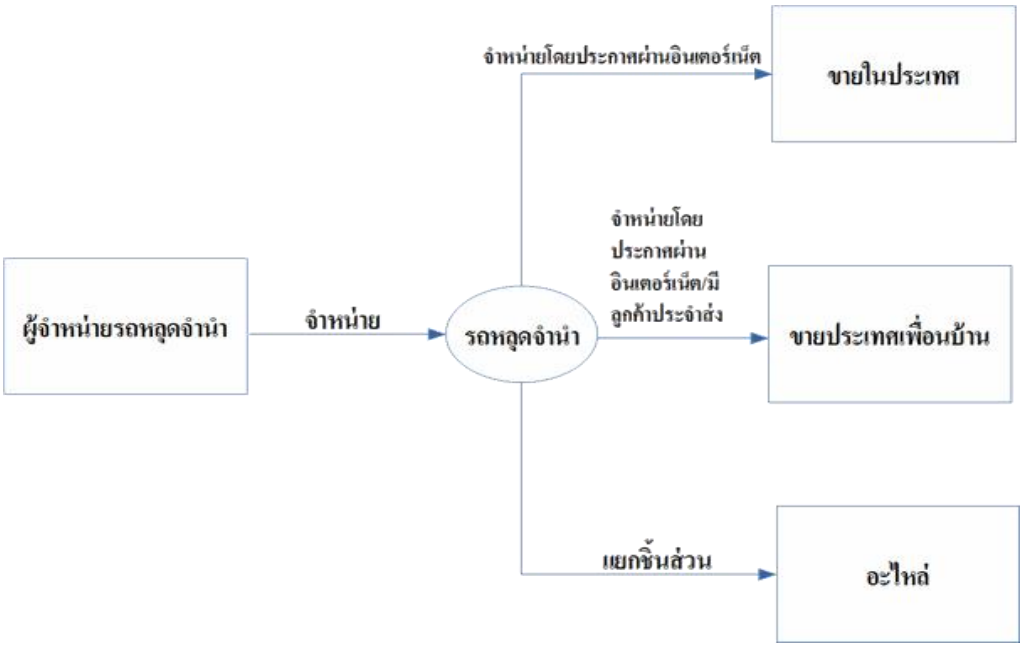

รูปที่ 1 รูปแบบการจำหน่าย/ขายรถหลุดจำนำ

4.1.2 กระบวนการของธุรกิจรถหลุดจำนำ จะมีจุดเริ่มต้นมาจากบุคคลที่ประสบปัญหาด้านการเงิน แต่เป็นผู้ครอบครองทรัพย์สิน ซึ่งในที่นี้ คือรถยนต์ที่มีมูลค่า ที่ลักษณะสภาพของรถยนต์ ทั้งปีที่ออกจำหน่าย และรุ่นของรถยนต์ ค่อนข้างใหม่ โดยผู้ที่ต้องการเงินจะนำรถยนต์มาจำนำกับผู้รับจำนำ (วงการธุรกิจนี้ เรียกว่า “นายทุน”) ซึ่งรถยนต์ที่บุคคลนำมาจำนำนี้อาจติดค้างค่างวดชำระกับบริษัทสินเชื่อบริษัทใดบริษัทหนึ่งอยู่ (ตามกฎหมายกรรมสิทธิ์ของรถนั้นเป็นของบริษัทผู้ปล่อยสินเชื่อรถยนต์) ผู้รับจำนำรถยนต์ (นายทุน) จะรับจำนำรถโดยจะจ่ายเงินให้ผู้นำรถมาจำนำตามที่ตกลงกัน ซึ่งจะมีมูลค่ามากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับยี่ห้อรถ รุ่น และปีของรถยนต์ตลอดจนสภาพของรถที่นำมาจำนำ ซึ่งผู้รับจำนำจะใช้การสื่อสารผ่านช่องทางตามอินเตอร์เน็ตในการประกาศรับจำนำรถยนต์ หรือบากกรณีที่เป็นคู่ค้ากันมาก่อนก็ใช้วิธีการบอกต่อๆ กันซึ่งจะรู้กันเป็นการเฉพาะกลุ่มธุรกิจประเภทนี้เท่านั้น ทั้งนี้ในรายละเอียดของการจำนำรถยนต์นั้นจะมีเงื่อนในประเด็นของดอกเบี้ย ค่าดำเนินการต่างๆ ที่ผู้รับจำนำรถยนต์เป็นผู้กำหนด เช่นดอกเบี้ยจะมีมูลค่าเท่าใด และรถยนต์ต้องไปอยู่ในการครอบครองของผู้รับจำนำเมื่อใด เป็นต้น เมื่อตกลงกันได้ขั้นต่อไปผู้รับจำนำ (นายทุน) และผู้ที่จำนำรถจะกำหนดวันนัดหมาย และนัดพบกันตามสถานที่ต่างๆ เพื่อทำการตรวจสอบรถยนต์ และรับมอบรถ รวมถึงทำการจ่ายเงินกันตามที่ตกลงไว้ ทั้งนี้การติดต่อส่วนใหญ่ของคู่ค้าจะเป็นการติดต่อผ่านมือถือ และข้อความส่วนตัว ‘‘เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ตำรวจสามารถตรวจสอบได้” (การสัมภาษณ์, ผู้ขายรถหลุดจำนำ)

หลังจากผู้จำนำ มอบรถยนต์ให้ไปอยู่ในการครอบครองของผู้รับจำนำหรือนายทุนแล้ว ผู้จำนำรถยนต์จะมีภาระที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมโดยมีรถยนต์ค้ำประกันไว้นั้นตามกำหนดในทุกเดือน หรืออาจสามารถมาไถ่ถอนรถ

จากผู้รับจำนำคืนได้ แต่หากผู้จำนำไม่จ่ายดอกเบี้ย ขาดจ่ายดอกเบี้ย หรือไม่สามารถไถ่ถอนรถคืนได้ตามตกลง รถยนต์ก็จะถูกนายทุนหรือผู้รับจำนำรถยนต์รายนั้นยึดทันที รถยนต์ที่ถูกยึดโดยนายทุนเหล่า จะกลายเป็นสินทรัพย์ของผู้เป็นเจ้าของเงินหรือนายทุน และถูกเรียกว่าเป็น “รถหลุดจำนำ”

กระบวนการขั้นต่อไป “รถหลุดจำนำ” จากนายทุนจะถูกนำไปขายหรือจำหน่ายต่อในราคาที่ถูกเพื่อแปลงทรัพย์สินรถยนต์ให้เป็นเงินคืนกลับแก่นายทุนผู้รับจำนำรถยนต์ไว้ โดยมีรูปวิธีการขายอยู่ 3 รูปแบบ

รูปแบบแรก คือ การขายรถหลุดจำนำในประเทศ วิธีนี้ตัวแทนผู้รับรถหลุดจำนำไปขาย จะประกาศขายรถยนต์ผ่านช่องทางในอินเตอร์เน็ต โดยจะมักใช้คำโฆษณาที่ดูน่าเชื่อถือเพื่อดึงดูดจูงใจลูกค้าที่ต้องการมีรถยนต์ยี่ห้อหรู แต่ราคาถูกไปใช้ ดังคำโฆษณาดังนี้ ‘‘รถหลุดจำนำเป็นรถในประเทศอยู่แล้ว ได้จ่ายภาษีครบหมดทุกอย่างทั้งศุลกากรสรรพสามิตและ ขนส่ง ซึ่งก็ถือว่าเสียภาษีมาครบแล้วเช่นกัน จึงไม่ถือว่าเป็นรถเถื่อน รถหลุดจำนำขับได้ไม่ผิดกฎหมาย” (ข้อมูลจากเว็บไซต์ ขายรถหลุดจำนำ,การสืบค้นข้อมูลออนไลน์, 15 พฤษภาคม 2561) ทั้งนี้รถหลุดจำนำที่ขายในประเทศนั้นมักจะมีผู้ที่ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีราคาที่ถูก และเป็นรถรุ่นใหม่ๆ ซึ่งผู้ที่ซื้อรถหลุดจำนำไปใช้จะเป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่าเป็นรถที่ผิดกฎหมาย ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ต่อเมื่อเวลาพบกับการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกฎหมายบนท้องถนน ก็จะอ้างว่านำรถญาติ หรือรถเพื่อนมาขับ เมื่อเป็นเช่นนี้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกฎหมายจึงไม่ค่อยสนใจในการตรวจสอบเอกสิทธิ์อย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ธุรกิจนี้สามารถดำรงอยู่ได้

รูปแบบที่สอง คือ การขายรถยนต์ออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน วิธีนี้ตัวแทนผู้รับรถหลุดจำนำไปขายจะมีการติดต่อเครือข่ายในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นนายทุนอีกกลุ่มหนึ่งที่มารับซื้อรถยนต์ต่อไปและทำการลักลอบนำรถยนต์ผ่านเขตแดนของประเทศออกไป กรณีนี้ผู้ขายฝั่งไทยจะทำการตกลงกับผู้เป็นตัวแทนฝั่งต่างประเทศ และเมื่อตกลงราคากันได้ก็จะนัดหมายนำรถยนต์หลุดจำนำไปจอดไว้ที่บริเวณชายแดนของประเทศที่จะรับมอบรถยนต์ จากนั้นเครือข่ายจะทำการขนย้ายหรือทำการลักลอบข้ามพรมแดนต่อไป

รูปแบบที่สาม คือ การแยกชิ้นส่วนรถยนต์ที่หลุดจำนำไปเป็นอะไหล่รถยนต์ ทั้งจำหน่ายชิ้นส่วนสำคัญแยกชิ้น และจำหน่ายเป็นชิ้นส่วนสำรองในรถยนต์หรู หรือเป็นอะไหล่รถแข่ง วิธีนี้ตัวแทนผู้รับรถหลุดจำนำไปจำหน่ายจะมีเครือข่ายรับซื้อ มีบุคคลขับรถหลุดจำนำไปส่ง ตามที่นัดหมาย และส่งต่อรถไปยังสถานที่ที่จะทำการแยกชิ้นส่วนของรถยนต์หลุดจำนำ โดยแยกชิ้นส่วนรถออกเป็นชิ้นส่วนตามโครงสร้างส่วนประกอบของรถยนต์ และส่งจำหน่ายต่อเป็นชิ้นส่วนรถยนต์มือสอง หรือใช้เป็นอะไหล่รถยนต์ของรุ่นต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องตลาดต่อไป ในกรณีนี้รถยนต์จะถูกแยกออกไปจนไม่เหลือร่องรอยของรถยนต์คันเดิม นอกจากนี้ส่วนสำคัญอื่นเช่น เลขหมายกำกับเครื่องตัวถังก็ยังสามารถนำไปสวมสิทธิ์ต่อได้อีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลรูปแบบข้างต้น ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่สำคัญ คือ (1) มีการทำงานกันอย่างเป็นขบวนการทั้ง สามรูปแบบ (2) การทำงานในรูปแบบที่สองและสาม เป็นการทำงานที่สอดคล้องกันอย่างมีเครือข่ายเหมือนสายธารของกระบวนการผลิตสินค้าที่มีการรับช่วงต่อๆ กันไปจนจบกระบวนการ (3) ในรูปแบบที่สองเป็นการทำงานที่เป็นกระบวนการข้ามชาติ และ (4) การดำเนินการทุกรูปแบบข้างต้นหากไม่มีผู้มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้องคงจะดำเนินการไม่ราบรื่นและไม่สามารถดำรงอยู่ได้

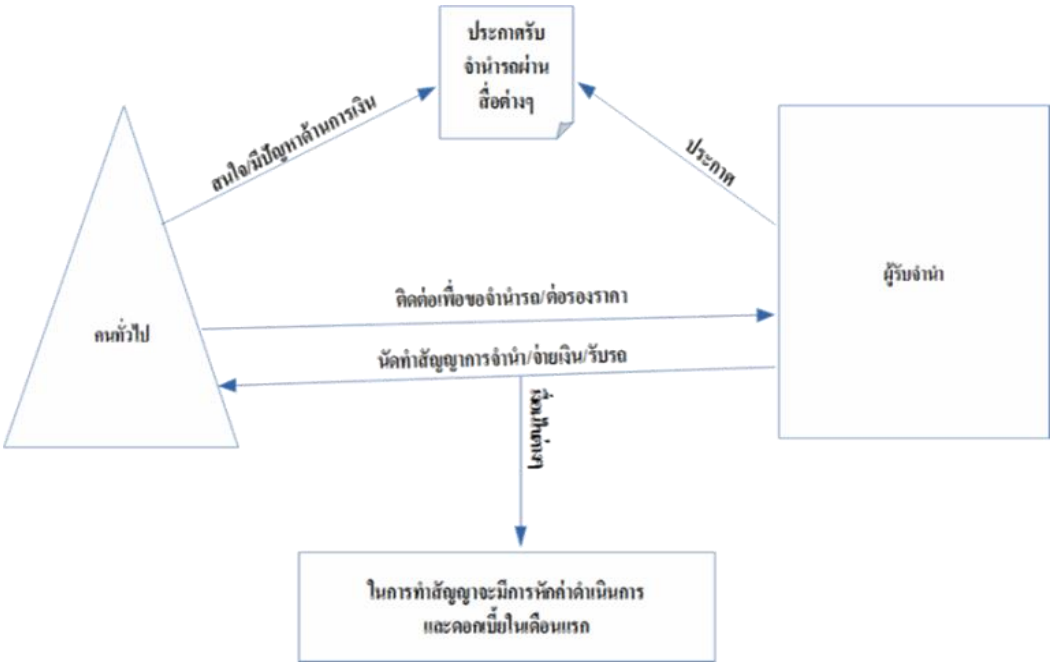

รูปที่ 2 กระบวนการจำนำและรับจำนำรถ

จากรูปแบบการขายและกระบวนการรับจำนำรถยนต์ ทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า เศรษฐกิจใต้ดิน กรณีของรถหลุดจำนำ มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของธุรกิจนี้ได้แก่ ผู้นำรถมาจำนำ ผู้รับจำนำ ผู้ขายรถหลุดจำนำ (“ส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับจำนำด้วย” ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ขายรถหลุดจำนำ) ผู้ซื้อรถหลุดจำนำ และผู้ควบคุมกฎหมาย ที่มีส่วนร่วมกันในกิจกรรม รถหลุดจำนำ

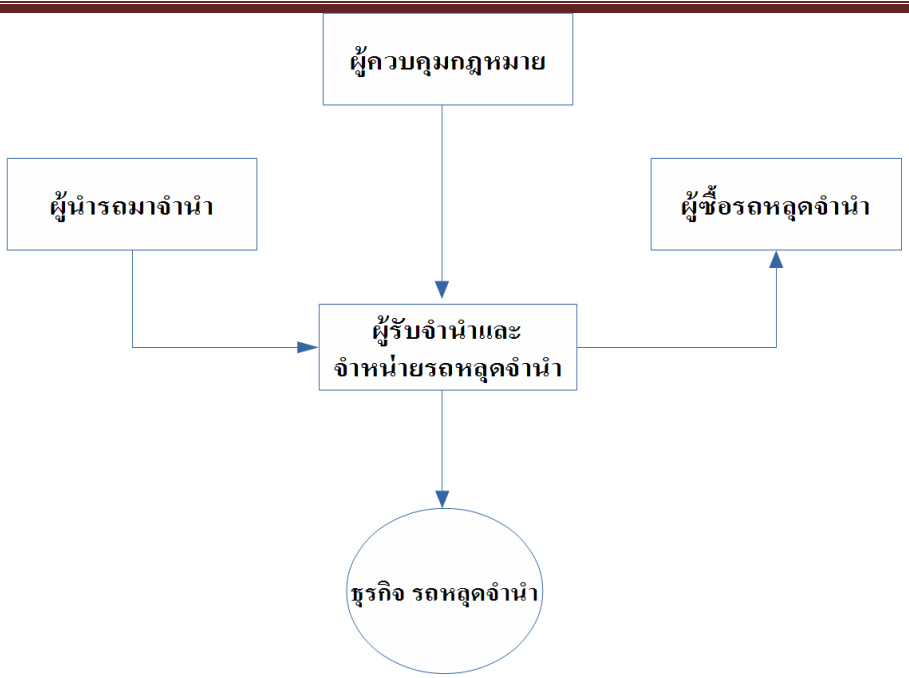

รูปที่ 3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจรถหลุดจำนำ

4.2 การประมาณการขนาดเศรษฐกิจธุรกิจรถหลุดจำนำ

ผู้วิจัยทำการประมาณการมูลค่าธุรกรรมของธุรกิจใต้ดินประเภทนี้ จากวิธีการประมาณการทางตรง (Direct Approach) โดยใช้ข้อมูลตัวเลขที่เก็บได้จากการสัมภาษณ์ (Survey technique) และการค้นคว้าข้อมูลตัวเลขจากข้อเท็จจริงของผู้ทำธุรกิจประเภทนี้ (use of surveys of company managers) และการประมาณการต้นทุน – กำไรในธุรกิจเพิ่ม (estimation of the consumption-income-gap of business) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาวางกรอบของประมาณการขั้นต่ำของเจ้าของธุรกิจว่ามี 100 เจ้าของธุรกิจรถหลุดจำนำ (เป็นตัวเลขฐานต่ำสุด ซึ่งข้อเท็จจริงข้อมูลการสำรวจพบว่ามีจำนวนเจ้าธุรกิจมากกว่าจำนวนผู้วิจัยใช้ประมาณการ) ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยเข้าถึงแหล่งข้อมูลทำให้ทราบได้ถึงการจำหน่ายรถหลุดจำนำที่ได้ขายจะขายออกเฉลี่ยได้ประมาณการวันละ 1 คัน ราคาขายรถหลุดจำนำที่ขายออกไปได้จะมีราคาตกประมาณคันละ150,000 - 1,200,000 บาท ทั้งนี้ หากพิจารณามูลค่าประมาณการที่คำนวณเฉพาะในส่วนของการขายประเภทรถยนต์ จะมีเงินหมุนเวียนในเศรษฐกิจรถหลุดจำนำจำนวน 5,400,000,000 บาทต่อปี ซึ่งข้อมูลจากการลงพื้นที่ที่ระบุว่าธุรกิจมีกำไรตกคันละ 40,000 - 150,000 บาทต่อรถยนต์หนึ่งคัน สรุปรวมประมาณการกำไรได้ว่าธุรกิจจะมีเงินที่ได้ในส่วนของกำไรจากธุรกิจรถหลุดจำนำ 3,600,000,000 – 5,400,000,000 บาทต่อปี ซึ่งสรุปได้ดังตารางแสดงตัวเลขการประมาณการธุรกิจจำนำรถ ดังนี้

จำนวนผู้ขายขั้นต่ำ[1]	100 ราย
ราคาขายรถ /คัน	150,000[2] - 1,200,000[3] บาท/คัน
กำไร /คัน	40,000[4] - 150,000[5] บาท/คัน
การขายออก/วัน[6]	1 คัน/วัน
จำนวนเงินจากการขาย[7]/เดือน/ราย จำนวนเงินจากการขาย[8]/ปี/ราย ประมาณการมูลค่าธุรกรรมธุรกิจรถหลุดจำนำขั้นต่ำรวม[9]	4,500,000 บาท/เดือน/ราย 54,000,000 บาท/ปี/ราย 5,400,000,000 บาท
จำนวนเงินกำไร/เดือน[10] จำนวนเงินกำไร/ปี[11] ประมาณการเงินกำไรจากธุรกรรมธุรกิจรถหลุดจำนำ[12]	1,200,000 - 4,500,000 บาท/เดือน 14,400,000 – 54,000,000 บาท/ปี 1,440,000,000 – 5,400,000,000 บาท

หมายเหตุ : จากตารางแสดงการประมาณการธุรกิจรถหลุดจำนำ ผู้วิจัยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

[1] ประมาณการตัวเลขจำนวนของธุรกิจผู้ขายขั้นต่ำจำนวน 100 ราย จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[2] ตัวเลขราคาขายต่ำสุดต่อคัน จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[3] ตัวเลขราคาขายสูงสุดต่อคัน จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[4] ตัวเลขกำไรจากการขายต่ำสุดต่อคัน จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[5] ตัวเลขกำไรจากการขายสูงสุดต่อคัน จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[6] ประมาณการตัวเลขจำนวนการขายออกรถยนต์ต่อวันเท่ากับ 1 คัน จากข้อมูลข้อเท็จจริงทุติยภูมิและปฐมภูมิ

[7] ตัวเลขประมาณการขายต่อเดือนต่อราย คิดจากผู้ค้า 1 ราย ที่กำหนดการขายรถออก 1 คัน/วัน เท่ากับ(1)×ราคาขายต่อคัน (ใช้ตัวเลขค่าประมาณขั้นต่ำต่อคันคือ150,000 บาท)×จำนวนวันใน 1 เดือน (30วัน) เท่ากับจำนวนเงินผู้ขายรถหลุดจำนำ 1 รายต่อเดือน (1×150,000×30) ได้ตัวเลขประมาณขั้นต่ำ คือ 4,500,000 บาทต่อเดือน

[8] ตัวเลขประมาณการการขายต่อปีต่อราย คิดจากผู้ค้า 1 ราย โดยประมาณการเงินขั้นต่ำของผู้ขายรถหลุดจำนำ 1 รายต่อเดือน (4,500,000) ×จำนวนเดือนใน1 ปี (12เดือน) เท่ากับ 4,500,000×12 รวมจำนวนเงินขั้นต่ำจากการต่อปี คือ 54,000,000 บาทต่อปีต่อราย

[9] ตัวเลขประมาณการมูลค่าธุรกรรมธุรกิจรถหลุดจำนำขั้นต่ำรวม คิดจากเงินได้จากการขายต่อปีของผู้ค้ารถหลุดจำนำขั้นต่ำ คูณกับจำนวนรายผู้ขายรถหลุดจำนำขั้นต่ำ 100 ราย เท่ากับ 54,000,000×100 รวมประมาณการมูลค่าของธุรกิจในตลาดเท่ากับ 5,400,000,000 บาทต่อปี (ห้าพันสี่ร้อยล้านบาทต่อปี)

[10] จำนวนเงินกำไรต่อเดือน คำนวณจากตัวเลขกำไร/รถคันที่ขายได้ในราคาขั้นต่ำสุดคือ 40,000 ถึงกำไร/รถคันที่ขายได้ราคาสูงสุดคือ 150,000 บาท ตัวเลขกำไรต่อเดือนของผู้ค้า 1 ราย ซึ่งมีการการขายออกรถ 1 คันต่อวัน(1)×กำไรต่อคัน (ขั้นต่ำ 40,000 ถึงขั้นสูง 150,000บาท)×จำนวนวันใน 1 เดือน(30วัน) เท่ากับ มีจำนวนเงินกำไรของผู้ขายรถหลุดจำนำ 1 รายต่อเดือน (1 × 40,000 ถึง 150,000 × 30) ขั้นต่ำเท่ากับ 1,200,000 บาท ถึงขั้นสูงเท่ากับ 4,500,000 บาทต่อเดือน

[11] จำนวนเงินกำไรต่อปี คำนวณจากตัวเลขกำไร(ผู้ค้า 1 ราย) เท่ากับจำนวนเงินกำไรของผู้ขายรถหลุดจำนำต่อเดือน (ขั้นต่ำ 1,200,000 บาท ถึงขั้นสูง 4,500,000 บาท) คูณจำนวนเดือนใน 1 ปี (12เดือน) เท่ากับประมาณการกำไรขั้นต่ำ (1,200,000 x 12) ถึงกำไรขั้นสูง (4,500,000 × 12) เท่ากับ ผู้ขายรถหลุดจำนำต่อรายมีกำไรขั้นต่ำเท่ากับ 14,400,000 บาท ถึงกำไรขั้นสูงเท่ากับ 54,000,000 บาทต่อปี

[12] ประมาณการตัวเลขเงินกำไรรวมของธุรกรรมทางธุรกิจจำนำรถยนต์ คำนวณจาก ตัวเลขประมาณการกำไรขั้นต่ำ และประมาณการกำไรขั้นสูงในธุรกิจรายปี คูณจำนวนของธุรกิจผู้ขายขั้นต่ำจำนวน 100 ราย เท่ากับ ผู้ขายรถหลุดจำนำต่อรายมีกำไรขั้นต่ำเท่ากับ 14,400,000 บาท คูณ 100 ราย ถึงกำไรขั้นสูงเท่ากับ 54,000,000 บาท คูณ 100 ราย รวมประมาณการมูลค่ากำไรของธุรกิจในตลาดขั้นต่ำเท่ากับ 1,440,000,000 บาท (หนึ่งพันสี่ร้อยสี่สิบล้านบาท) ต่อปี ถึงกำไรของธุรกิจในตลาดขั้นสูงเท่ากับ 5,400,000,000 บาท (ห้าพันสี่ร้อยล้านบาท) ต่อปี

5. การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการของการศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจใต้ดินกรณีรถหลุดจำนำ ได้ชี้ให้เห็นว่า รถหลุดจำนำ เป็นเศรษฐกิจใต้ดินประเภทที่ผิดกฎหมายและมีขนาดมูลค่าทางธุรกิจสูง ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจปกติ ทั้งในแง่ของกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนก่อให้เกิดความสูญเสียต่อระบบการเงินปกติ ซึ่งในมิติด้านการศึกษาหาข้อมูลและการประมาณขนาดที่แท้จริงของธุรกรรมทำได้ยากเพราะมีข้อจำกัดมากในเรื่องของการได้มาซึ่งข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการเสนองานการศึกษาสู่สาธารณะจะมีผลกระทบต่อผู้มีผลประโยชน์ที่อยู่ในธุรกิจใต้ดิน อย่างไรก็ตามหากไม่มีผู้วิจัยงานศึกษาเรื่องเศรษฐกิจใต้ดินแล้วก็จะไม่มีข้อมูลที่จะใช้ในการบริหารจัดการหรือกำหนดนโยบายของประเทศได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากธุรกิจใต้ดินบางประเภทมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากความล้มเหลวของการบริหารจัดการทางด้านการคลัง ของประเทศนั่นเอง

ประเด็นการศึกษารูปแบบและกระบวนการเศรษฐกิจใต้ดินกรณี รถหลุดจำนำ

เป็นกิจกรรมทางธุรกิจในเศรษฐกิจใต้ที่เกิดขึ้นมาใหม่และยังไม่ค่อยมีคนรู้จัก แต่มีเงินหมุนเวียนในระบบนี้หลายล้านบาท แต่เงินที่เกิดจากธุรกิจนี้ไม่ได้เข้า GDP (Gross Domestic Product) โดย อนุช อาภาภิรม (2546) ระบุว่าเศรษฐกิจใต้ดินหรือเศรษฐกิจนอกระบบอันเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทางการผลิตก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม แต่ไม่ได้ลงรายการอยู่ในบัญชีประชาชาติ เป็นเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่มากกว่าที่คาด ซึ่งหากรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในการดูแลครัวเรือนก็จะมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงหรือใหญ่กว่าเศรษฐกิจที่เป็นทางการ นิยมแบ่งเศรษฐกิจใต้ดินออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ถูกกฎหมายและที่ผิดกฎหมาย ซึ่งงานวิจัยเศรษฐกิจใต้ดินกรณี รถหลุดจำนำมีความสอดคล้องกับการระบุข้างต้นดังกล่าวโดยกิจกรรม รถหลุดจำนำ มาจากการที่คนออกรถง่ายขึ้น ที่มาจากการแข่งขันของบริษัทสินเชื่อรถยนต์ทำให้มีรถใหม่เพิ่มขึ้นประกอบกับ นโยบายรถคันแรกที่ สุทธาภา อมรวิวัฒน (2555) เขียนบทความ ผลอัน (ไม่) ตั้งใจจาก “รถคันแรก” การอุดหนุนผู้ซื้อรถยนต์คันแรกเป็นการจูงใจให้ผู้ที่ไม่เคยมีรถมาก่อนตัดสินใจซื้อรถยนต์เพื่อให้ได้รับสิทธิคืนภาษีสรรพสามิต ซึ่งในมุมมองของผู้ซื้อถือเป็นการลดราคานั่นเอง แน่นอนว่าผู้ซื้อในกลุ่มนี้บางส่วนมีความจำเป็นในการใช้รถยนต์อย่างแท้จริง แต่ในระยะยาวอาจประสบความยากลำบากจากภาระการผ่อนชำระที่มากขึ้น และยังต้องมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษารวมถึงค่าน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งในที่สุดหากไม่สามารถผ่อนชำระได้ อาจกลายเป็นภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นความจริงที่ทำให้เกิดการจำนำรถและนำไปสู่การเกิดกระบวนการขายรถหลุดจำนำ ที่ขายให้เห็นกันในอินเตอร์เน็ต จากงานวิจัย พัชรวัฒน์ ภาคินสิทธินันท (2560) เรื่องธุรกิจใต้ดินในเศรษฐกิจดิจิตอล ระบุว่าการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิตอล แต่ไม่ใช่เฉพาะแค่ด้านสว่างเท่านั้นที่พัฒนาขึ้น ยังรวมไปถึงเศรษฐกิจใต้ดิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องเศรษฐกิจใต้ดิน: รถหลุดจำนำในกระบวนของการขายรถหลุดจำนำ ในรูแบบการขายในประเทศ ขายให้กับประเทศเพื่อนบ้าน แยกชิ้นเป็นอะไหล่ขายใช้อินเตอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการช่วยขาย

ประเด็นการประมาณการขนาดเศรษฐกิจธุรกิจรถหลุดจำนำ

ผลการวิจัย โดยการสัมภาษณ์และการค้นคว้าผู้วิจัยได้ประมาณการจำนวนเจ้าของธุรกิจขั้นต่ำว่ามี 100 เจ้าของธุรกิจรถหลุดจำนำ ซึ่งจากที่เข้าถึงแหล่งข้อมูลเฉพาะกลุ่มทำให้ทราบได้ถึงการจำหน่ายรถหลุดจำนำที่ได้ขายออกมีประมาณการขายเฉลี่ยวันละ 1 คัน ราคาขายขั้นต่ำอยู่ระหว่าง 150,000-1,200,000 บาท (การประมาณการมุ่งเน้นในส่วนของรถยนต์) ซึ่งจะมีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจรถหลุดจำนำ จำนวน 5,400,000,000 บาท (ห้าพันสี่ร้อยล้านบาท) ต่อปี ซึ่งกำไรตกคันละ 40,000- 150,000 บาท/คัน รวมการประมาณการได้ว่ามีเงินที่ได้กำไรจากธุรกิจรถ

หลุดจำนำ 1,440,000,000–5,400,000,000 บาทต่อปี สอดคล้องกับบทความ ลม เปลี่ยนทิศ (2556) ที่ชี้ว่า เศรษฐกิจใต้ดินยุโรปรุ่งเรือง และประเทศไทยก็ติดอันดับโลก ระบุว่า ประเทศไทย ของเราก็มี เศรษฐกิจใต้ดิน ที่ใหญ่โตไม่แพ้ใครในโลก เมื่อปี 2007 ก่อนวิกฤติการเงินสหรัฐฯและยุโรป ไทยอยู่อันดับที่ 7 ของโลก มีเศรษฐกิจใต้ดินสูงถึง 57.2% ของจีดีพี สูงจนน่าตกใจ ซึ่งสอดคล้องกับตัวเลขของการประมาณการขั้นต่ำขนาดเศรษฐกิจธุรกิจรถหลุดจำนำ ซึ่งขนาดเศรษฐกิจใต้ดินจะมีการประตัวอยู่ตลอดเวลาจึงไม่สามารถหาข้อมูลที่แน่ชัดได้จึงใช้การประมาณการขั้นต่ำเนื่องจากมีข้อจำกับสูงในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล

ประเด็นของมิติความผิดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเศรษฐกิจใต้ดิน กรณีรถหลุดจำนำ

1) ผู้นำรถมาจำนำ มีความผิดฐานยักยอกทรัพย์ มาตรา 352 ผู้ใดครอบครองทรัพย์ซึ่งเป็นของผู้อื่นหรือซึ่งผู้อื่น เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือบุคคล ที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าทรัพย์นั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์ สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้องระวางโทษแต่เพียง กึ่งหนึ่ง

2) ผู้รับจำนำ มีความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำหรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระ ทำความผิดถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีด เอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอกหรือ เจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจรต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

3) ผู้ซื้อรถหลุดจำนำ ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำหรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระ ทำความผิดถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีด เอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอกหรือ เจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจรต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการศึกษากระบวนการรูปแบบของธุรกิจรถหลุดจำนำ ผู้วิจัยมีข้อเสนอจากงานวิจัยต่อผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ควรให้บริษัทสินเชื่อตรวจสอบผู้ขอสินเชื่อรถอย่างเข้มงวด
2. ใช้เทคโนโลยีเข้ามาตรวจสอบข้อมูลด้านการเงินของผู้ขอสินเชื่อรถจากบริษัทไฟแนนซ์
3. ภาครัฐควรมีการตรวจสอบที่เข้มงวดและปราบปรามเรื่องการรับจำนำรถ ในปัจจุบันมีการประกาศรับจำนำมากมายในอินเตอร์เน็ต
4. เพิ่มมาตรการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐในด้านเอกสารการครอบครองรถยนต์โดยการเชื่อมข้อมูลเป็นฐานเดียวกัน
5. เพิ่มมาตรการเฝ้าระวังธุรกิจจำนำรถหรือรถหลุดจำนำในสื่ออินเตอร์เน็ต

6. บทสรุป

เศรษฐกิจใต้ดินกรณีที่ศึกษานี้เป็นเศรษฐกิจใต้ดินแบบผิดกฎหมาย ดำเนินการกันเป็นกระบวนการและมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล โดยการค้ารถหลุดจำนำ ที่พบมี 3 รูปแบบ คือ (1) การขายรถหลุดจำนำในประเทศ (2) การขายออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (3) การแยกชิ้นส่วนเป็นอะไหล่เพื่อจำหน่าย มีการทำธุรกรรมทางธุรกิจเป็นกระบวนการตั้งแต่การจำนำรถ การรับจำนำรถ การจำหน่ายรถหลุดจำนำ จนถึงแยกชิ้นส่วนรถยนต์ โดยการประมาณการขนาดธุรกรรมของธุรกิจรถหลุดจำนำขั้นต่ำ มีมูลค่าธุรกิจประมาณ 5,400,000,000 บาท

ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ (1) ควรให้บริษัทสินเชื่อตรวจสอบผู้ขอสินเชื่อรถอย่างเข้มงวด (2) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาตรวจสอบข้อมูลด้านการเงินของผู้ขอสินเชื่อรถจากบริษัทไฟแนนซ์ (3) เพิ่มมาตรการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐในด้านเอกสารการครอบครองรถยนต์โดยการเชื่อมข้อมูลเป็นฐานเดียวกัน และ (4) เพิ่มมาตรการเฝ้าระวังธุรกิจจำนำรถหรือรถหลุดจำนำในสื่ออินเตอร์เน็ต

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). *รายงานนโยบายการเงิน*. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/

พัชรวัฒน์ ภาคิน สิทธินันท์. (2560) *ธุรกิจใต้ดินในเศรษฐกิจดิจิตอล*. สืบค้นจาก http://ojs.mcu.ac.th/index.php

ลม เปลี่ยนทิศ. *เศรษฐกิจใต้ดินยุโรปรุ่งเรืองไทยก็ติดอันดับโลก*. สืบค้น22 มิถุนายน 2556. จาก https://www.thairath.co.th/content/352612

สุทธาภา อมรวิวัฒน์. (13 กันยายน 2555). ผลอันไม่ตั้งใจจากรถคันแรก. สืบค้นจาก http://www.scbeic.com .

อนุช อาภาภิรม. (2546). เศรษฐกิจใต้ดิน: การงอกงามใต้ร่มเงาโลกาภิวัตน์ กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก ttmp.trf.or.th/

Khan-Chit. *ขายรถหลุดจำนำ 2019 และข้อมูลที่น่าสนใจ*. สืบค้น 19 มีนาคม 2562. จาก https://khaorot.com/carbuyingandsellingexperience/

Leandro Medina and Friedrich Schneider. (2018). Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years? .*International Monetary Fund*. (January, 2018), 19-30.